

ORAIN ETA BETI aldaketaren protagonistak

Genero-berdintasunaren eta
nesken eta emakumeen ahalduntzearen alde

Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa
2019-2020 ikasturtea

Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa

2019-2020 ikasturtea

SARRERA ETA JUSTIFIKAZIOA

2015eko irailaren 25ean, munduko buruzagiek pobrezia erazteko, planeta babesteko eta guztion oparotasuna ziurtatzeko helburu orokor batzuk onartu zituzten, [garapen iraunkorrerako agenda berri](#) baten barnean. Helburu bakoitzak hurrengo 15 urteetan lortu beharreko berariazko xede batzuk hartzen ditu barnean.

Hurrengo jardueren bitartez, 5. helburua aztertuko dugu bereziki, beti ere, gogoan izanda helburuak elkarren artean lotuta daudela eta nahitaezkoa dela guztietan aurrerapenak egitea helburu bakoitza bete ahal izateko.

HELBURU OROKORRA

Sentiberatzea eta motibatzea, genero-berdintasunaren alde zerbait egiteko.

HELBURU ESPEZIFIKOAK

- 2030erako zehaztutako 17 helburuak ezagutzea, modu laburrean.
- Oinarrizko kontzeptu hauetara hurbiltzea: desoreka, ekintza positiboa eta ekitatea.
- Estereotipoei eta genero-rolari buruz eztabaidatzea.

- Genero-berdintasunaren eskubidea lortzeko borroka egiten duten pertsonak ezagutzea.
- Garapen Iraunkorrerako Helburuetan, eta, zehazki, 5. helburuan aurrera egiten laguntzeko konpromisoa hartzea.

1. JARDUERA: HISTORIA BERRASMATZEN

Iraupena: 30'

Materialak: fitxak 1. eranskinean (1. fitxa eta 2. fitxa, behatzaileekin)

Helburuak:

- Genero-estereotipoak eta horiek eraikitze moduari buruz gogoeta egitea.

Garapena: puineko protagonista gizona edo emakumea den asmatu behar dute, eta erantzuna arrazoitu behar dute.

- Gehenez ere sei pertsonako talde txikiak sortuko dira, eta, ematen zaizkien datu batzuetatik abiatuta, istorio bat asmatzeko eskatuko diegu. Informazioa duen orri bat emango diegu talde bakoitzari (1. fitxa - Historia berrasmaten jarduerak); informazio horretan oinarrituta, istorio bat asmatu behar dute, baina ezin diote ezer galdetu irakasleari. Informazioa berbera izango da talde guztientzat. 10 minutu izango dituzte istorioa prestatzeko.
- Talde handian, asmatutako istorioak irakurriko dituzte, eta pertsonaien rola eta istorioak nola garatu diren aztertuko dute. Talde bakoitzari galdetuko diegu ea zergatik hartu dituzten erabaki horiek, eta ea errealitatea islatzen duten ala ez. Ondoren, pertsonaiei sexua aldatzeko proposatuko diegu, zer gertatuko litzatekeen eta istorioa nola geldituko litzatekeen ikusteko.
- Talde handian berriro, aldaketak aztertuko ditugu, eta istorioak nola aldatzen diren ikusiko dugu.
- Amaitzeko, txandaka, hurrek aldaketa horiek zer iradokitzen dieten adieraziko dute.

Beste elementu bat txerta daiteke dinamikan: behatzaileak jarriko dira talde bakoitzean, neska-mutilek taldeetan dituzten jokaerak erregistratzeko (taldeak mistoak izango lirateke). Jarduera konplexuagoa izango litzateke, eta gehiago iraungo luke. Taldearen heldutasun handiagoa eskatzen du, eta irakaslearen ahalegin handiagoa, informazioa antolatzeke eta lantzeko. Aldera horretan:

- a) Jarduerarekin hasi baino lehen, pertsona bat hautatuko dugu talde bakoitzeko, eta, besteek jakin gabe, behatzaile-lana egingo du. Garrantzitsua da pertsona egokiak aukeratzea. Argibideak emango zaizkie behaketa egiteko (2. fitxa - Historia berrasmaten jarduerak), eta besteei ezer ez esateko eskatuko diegu; horrez gain, oharririk ez hartzeko eskatuko

Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa

2019-2020 ikasturtea

diegu, besteak zertan ari diren jabe ez daitezten.

- b) Taldeak osatzeko unean, irakasleak kontuan izan behar du behatzaile bakoitza talde desberdin batean jarri behar duela.
- c) Dinamikaren gainerako zatia modu berean garatuko da, baina bateratze-lana egiten den bi uneetan, behatzaileen ekarpenak ere jasoko dira.

2. JARDUERA: LOTARAKO IPUINAK

Iraupena: 45'

Materialak: Elena Favilli eta Francesca Cavallo egileen *Cuentos de buenas noches para niñas rebeldes* (Ed. Destino) ipuinak, egokituta eta askatasunez transkribatuta (ikus 2. eranskina), arbela eta papertegiko materiala.

Helburuak:

- Emakumeek historian zehar izandako ikusgarritasun faltaren inguruan gogoeta egitea.
- Genero-estereotipoak buruz gogoeta egitea.
- Genero-estereotipoak hautsi dituzten emakumeen erreferente positiboak ematea.

Garapena: Ipuineko protagonista gizona edo emakumea den asmatu behar dute, eta erantzuna arrazoitu behar dute.

- Bi edo hiru laguneko taldeak osatuko dira (parte-hartzaile kopuruaren arabera), eta ipuin bat emango diegu. Ipuinak egokituta daude, eta protagonistaren sexuari buruzko argibideak ematen dituzten letrak edo hitzak kendu zaizkie (guztiak emakumeak ziren). Irakurri ondoren, bikote edo talde bakoitzak ipuina azalduko die taldekideei, eta protagonista gizona edo emakumea den esango du, erantzuna arrazoituz. Ondoren, gainerako ikaskideek beren iritzia adieraziko dute. Iritzi guztiak arbelean jasoko dira, koadro batean. Ez da protagonisten sexua adieraziko talde guztiek hitz egin arte.
- Ondoren, ikasleei eskatuko diegu deigarrien zer egin zaien adierazteko.
- Gogoeta eta debatea motibatuzko galderak egin ditzakegu.
- Amaitzeko, beren familietan edo inguruan ikertzeko eta genero-estereotipoak hautsi dituzten emakumeak dauden aztertze (gaur egun edo iraganean) eskatuko diegu.

3. JARDUERA: NESKA BATEN MODUAN KORRIKA EGITEA

Iraupena: 1h

Materialak: areto edo toki zabal bat, bideo-kamera eta proiektorea edo pantaila, gizon-emakumeen irudiak lasterketetan korrika. Laguntzeko materiala: ikusi

<https://www.bing.com/videos/search?view=detail&mid=DF27E3B59772F600A5C2DF27E3B59772F600A5C2&shtp=GetUrl&shid=64054d6f-39ab-4955-9f46-1cf6749a311a&shtk=Q29tbyB1bmEgY2hpY2EgKE>

Helburua:

- Genero-estereotipoei, horiek eraikitzeke moduari eta horien asimilazio-prozesuari buruz gogoeta egitea.

Garapena:

7 boluntario eskatuko ditugu, neskak eta mutilak. Kokatzeko, ariketa casting bat izango dela esango diegu, eta banan-banan deituko diegula, proba egiteko. Taldeko gainerako kideak, hasiera batean, behatzaileak izango dira.

- Banan-banan deituko diegu, eta proba korrika egitea dela esango diegu; egingo duten paperean, "neska baten moduan" korrika egin behar dutela esango diegu, argibide gehiago eman gabe. Proba guztiak grabatuko ditugu.
- Ikasle guztiak proba egin dutenean, gelan sartzeko eskatuko diegu, grabatu duten bideoa ikusteko. Zer ikusten duten galdetuko diegu, eta ea neskek benetan horrela egiten duten korrika (neskei zein mutilei galdetuko diegu).
- Bideo bat jarriko dugu, emakumeak korrikan agertzen dituenak.
- Desberdintasunik ikusten duten galdetuko diegu parte-hartzaileei eta, gero, talde handiari. Ondoren, ikusi dutenak zer iradokitzen dien esateko eskatuko diegu: zergatik uste duten 7 boluntarioek horrela egin dutela korrika, eta neskek horrela egiten dutela pentsatzen duten benetan. Estereotipoak nola eraikitzen diren pentsatzeko gogoeta bultzatuko dugu, eta batzuetan ohartu gabe onartzen ditugula ikusaraziko diegu.
- Amaitzeko, 7 boluntarioei berriro korrika egiteko eskatuko diegu, baina, oraingo honetan, neska batek benetan egingo lukeen moduan egiteko.

Oharra: aldaketak egin daitezke:

- Jarduera osatzeko, aurreko egunetan patioan edozein jardueratan korrika dabiltzan neskak grabatu ditzakegu, gero desberdintasuna ikus dezaten.

4. JARDUERA: BIZITZAREN LASTERKETA

Iraupena: 1h

Materialak: fitxak profilekin (ikusi 3. eranskina, 1. fitxa), jarraibideen orria (ikusi 3. eranskina, 2. fitxa), areto edo toki zabal bat (kanpoan, ahal bada), klarionak, zela, papertegiko materiala, kronometroa eta, "Bigarren aukera" aldaeraren kasuan, sariak.

Helburuak:

- Gizartearen izaera bereizleari buruz gogoeta egitea.
- Emakumeek gizartean duten desabantaila-egoera ikusaraztea.
- Kontzeptu hauek txertatzea: ekitatea eta diskriminazio positiboa.

Garapena:

7 boluntario eskatuko ditugu. Taldeko gainerako kideak, hasiera batean, behatzaileak izango dira.

- 7 boluntarioei lasterketa bat egin behar dutela azalduko diegu; nahiko distantzia luzea izan behar du. Guztiak toki beretik irtengo dira, eta helmuga bera izango da guztientzat (klarionarekin markatuko dugu). Helmugara azkarren iristen denak irabaziko du lasterketa. Lehia handiagoa sortzeko, irabazleak sari bat izango duela esan dezakegu (bilatu sari xume bat, baina gustagarria). Pertsona bakoitzak pertsonaia desberdin bat hezurmamituko du; horretarako, fitxak banatuko dizkiegu, pertsonaia bakoitzaren zenbait ezaugarriekin (ikusi 3. eranskina, 2. fitxa). Parte-hartzaileek ozenki irakurriko dituzte fitxak, bularrera itsatsiko dituzte, eta lasterketarako prestatuko dira. Lasterketa egiteko, dinamizatzailearen jarraibideak kontuan izan beharko dituzte.
- Abiapuntuan jarriko dira guztiak, baina, lasterka hasi baino lehen, dinamizatzaileak jarraibideak irakurriko ditu (ikusi 3. eranskina, 2. fitxa). Irakurtzen dituen heinean, parte-hartzaileek aurrera edo atzera egingo dute (klarionarekin markak egingo ditugu), eta, horrela, bakoitza puntu desberdin batetik irtengo da. Lasterketa hasiko da.
- Lasterketa amaitutakoan, talde handia bilduko da, zer gertatu den aztertzeko. Lehenik, 7 parte-hartzaileek hitz egingo dute, eta gertatu denari buruz duten iritzia adieraziko dute: zuzena iruditu zaien, nola sentitu diren... Emakumeen kasua landuko da bereziki: agertu diren egoerak, bizitzan duten isla.
- Gogoeta talde handian egingo dugu gero, bizitzarekiko paralelismoa ezarriz eta zenbait kontzeptu txertatuz:
 - desabantaila soziala

Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa

2019-2020 ikasturtea

- diskriminazio positiboa
- ekitatea
- pertsona guztiak gara baliodunak, baina zenbait testuingurutan guztiok ez ditugu abilezia berberak
- Amaitzeko, beren familietan edo inguruan ikertzeko gonbita egingo diegu: emakumeen bizitzako zer egoerak zailtzen du haien bizitza, eta nola oreka daiteke?

Oharra: aldaketak egin daitezke:

- Parte-hartzaile bakoitzaren profila dituzten paperen ordean, beste baldintza batzuk jar daitezke, hala nola txingoka ibiltzea, pisu handi bat hartzea, begiak itxita korrika egitea, beranduago edo atzeragoetik hastea...

Denbora izanez gero, aldaera hori aberastu egin daiteke, lasterketari bigarren aukera bat emanez. Hau da, lehenengo lasterketa (kasu honetan kronometratu egin beharko litzateke) eta talde handiko gogoeta amaitutakoan, 7 parte-hartzaileei eskatuko diegu lasterketa berriro egiteko, baina helburua guztiak aldi berean iristea dela. Nola egin pentsatu beharko dute. 7 parte-hartzaileek elkarri lagundu behar diote; blokeatuta gelditzen badira, argibideak emango dizkiegu. Denbora kronometratuko dugu, eta guztiak iristen direla ikusiko dugu, denbora gehiago behar izan arren. Amaitzen dutenean, guztiei emango diegu saria.

Ondoren, inplikaturako pertsonen nahiz talde handiaren gogoeta bultzatuko dugu.

- Bestalde, tarteko helmugak ere jar ditzakegu, eta helmuga bakoitzera lehenengo iristen diren pertsonak hobari bat izango dute, eta gero eta gehiago eskuratuko dituzte. Zenbat eta tarteko helmuga gehiago jarri, orduan eta hobari gehiago jasoko dituzte, eta distantzia gero eta handiagoa izango da. Aldaera hau interesgarriagoa izan daiteke talde helduagoentzat, gogoeta-maila handiagoa eskatzen baitu.

ERANSKINAK

1. eranskina

1. jarduera - Historia berrasmutzen

1. fitxa: TALDEEI ZUZENDUTAKO INFORMAZIOA:

Arielen urtebetetze-eguna astelehena izan zen, eta hagineko minarekin esnatu zen. Gau txarra igaro zuen, baina arratsaldeko festa askarirako sendatu nahi zuen. Gainera, oparia ikusteko gogo handia zuen. Jaiki eta sukaldera joan zen.

Taldeen lana motibatzeke argibide batzuk.

- Nolakoa da Ariel?
- Zer gauza gustatzen zaizkio?
- Zer egiten du egunean zehar? Norekin erlazionatzen da? Non?
- Eskolara joaten da?
- Haginekoko mina sendatu zaio? Norengana joan da?
- Opariren bat jaso du? Hori nahi al zuen?

1. jarduera - Historia berrasmutzen

2. fitxa::BEHAKETARAKO GIDOIA:

- Zenbat neska eta zenbat mutil daude taldean?
- Guztiek batera hitz egiten dute, edo hitz egiteko txandak errespetatzen dituzte?
- Nork hitz egiten du gehiago, mutilek ala neskek?
- Nork egiten du proposamen gehiago?
- Mutilen eta nesken iritziek pisu berbera dute?
- Moderatzaile-lanak egiten dituen norbait badago?
- Oharrak hartzen ditu norbaitek? Nork?

2. eranskina

2. jarduera - Lotarako ipuinak

Nor da GURE PROTA? Mutil bat edo neska bat?

Erabil daitezkeen historiak:

1. ADA LOVELACE (matematikaria, Erresuma Batua)
2. Alicia Alonso (dantzaria, Kuba)
3. Amelia Earhart (hegazkinlaria, Estatu Batuak)
4. AMNA AL HADDAD (pisu-jasotzailea, Arabiar Emirerri Batuak)
5. HIPATIA (matematikaria, filosofoa, Egipto)
6. JESSICA WATSON (nabigatzailea, Australia)
7. MARY KOM (boxeolaria, India)
8. MIRIAM MAKEBA (aktibista eta abeslaria, Hego Afrika)
9. ZHANG XIAN (orkestra-zuzendaria, Txina)

1. **GURE PROTARI asko gustatzen zitzaizkion makinak.** Hegan egiteko ideiarekin liluraturik zegoen baita ere.

Hegazti asko ikertu zituen, hegoen neurriaren eta haien gorputzen pisuaren arteko oreka zehatza ondorioztatzeko. Hainbat materialekin saiatu zen, eta diseinu ugari egin zituen. Ez zuen inoiz hegan egiterik lortu, baina ilustrazio-liburu eder bat sortu zuen, Flyology (Hegan egiteko artea), eta bere aurkikuntza guztiak jaso zituen liburuan. Gau batean, dantzaldi batean, gizon matematikari zahar eta erretxin bat ezagutu zuen, Charles Babbage izenekoa. Adiskide on bihurtu ziren laster. Charlesek berak asmatutako makina bat ikustera joateko gonbita egin zion. "Makina diferentziala" zen, eta zenbakiak automatikoki batu eta ken zitzakeen. Ez zuen artean inork halakorik egin.

- Zer iruditzen zaizu kalkulu konplexuak egingo dituen makina bat egiten badugu? -galdetu zion Charlesek. Lanari ekin zioten. Oso pozik zeuden. Makina izugarri handia zen, eta lurrunezko motor izugarri bat behar zuen.

Baina gehiago egin nahi zuten:

- Makinak musika jotzea eta, zenbakiez gain, letrak ere erakustea lortzen badugu?

Deskribatzen ari zirena ordenagailu bat zen, ordenagailu modernoak asmatu baino askoz ere lehenago.

Izan ere, historiako lehenengo programa informatikoa sortu zuen.

2 GURE PROTAK dantza egitea atsegin zuen. Haur txiki bat zenetik bikain egiten zuen dantza, eta etorkizun bikaina zuela esaten zuen jende guztiak. Baina, egun batean, gaixotu egin zen, eta ikusmena galdu zuen, ia guztiz itsu gelditu arte. Ohean etzanda egon zen hainbat hilabetez, geldi-geldi. Baina, hala ere, dantza egiteko gogo izugarria zuenez, ahal zuen modu bakarrean egiten zuen: irudimenarekin.

- Nire buruan egiten nuen dantza. Ikusi gabe, mugitu gabe, ohetik altxatu gabe. Horrela ikasi nituen dantza egiteko urratsak.

Egun batean, New Yorkeko Balleteko izar nagusia lesionatu egin zen, eta hura ordezkatzeko deitu zioten. Ikusmenaren zati handi bat galdua zuen, baina nola esan ezetz horrelako aukera bati? Gainera, dantzatu behar zuen balleta ondo ezagutzen zuen.

Dantzan hasi bezain pronto, ikusleak harekin maitemindu ziren.

Grazia eta konfiantza handiz egiten zuen; eredu zen kideentzat, harekin gehiago ikasten baitzuten.

Estilo berezia zuen, eta konpainiarekin batera mundu osoan dantza egiteko eskatu zioten. Baina bere ametsa balleta Kubara eramatea zen.

Bidaietatik itzuli zenean, beste pertsona batzuei ballet klasikoa irakasten hasi zen, eta bere konpainia sortu zuen, aurrerago Ballet Nazional bihurtuko zena.

3. Haurtzarotik, GURE PROTAK irabazten zuen diru guztia aurreztu zuen, hegazkin hori bat erosteko.

Erosteko aukera izan zuenean, "Canario" deitu zion.

Handik zenbait urtetara, Ozeano Atlantikoa zeharkatu zuen hegan. Hegaldi arriskutsua izan zen, hegazkin txikiak turbulentzia indartsuei eta ekaitz izoztuei egin behar izan baitziren aurre. Baina aurrera jarraitu zuen, lasto baten laguntzarekin edaten zuen tomate-zuku lata bakar batekin. Hamabost ordu geroago, Ipar Irlandako zelai batean lurreratu zen, han bazkan ari ziren behien begirada harrituaren aurrean.

- Urrutitik zatoz? -galdetu zion nekazari batek.
- Estatu Batuetatik -erantzun zion, irribarre batekin.

Izugarri maite zuen hegan egitea eta artean beste inork egin ez zituen gauzak egitea.

Erronka handi bat jarri zion bere buruari: munduari bira ematea.

Poltsa txiki bat baino ezin zuen eraman berarekin, hegazkinaren gainerako tokia erregaia eramateko baitzen. Hasieran, hegaldia nahiko ondo joan zen. Howland-eko uharte txiki batean lurreratu behar

zuen, baina ez zen inoiz helmugara iritsi. Azkeneko transmisioan, laino artean zegoela eta erregaia amaitzen ari zitzaiola esan zuen. Hegazkina Ozeano Bareko tokiren batean desagertu zen, eta betiko galdu zen.

Abiatu aurretik, hauxe idatzi zuen: "Jabetzen naiz arriskuez. Egin nahi dudalako egin nahi dut".

4. GURE PROTA kazetaria zen baina bere lanbideak ez zuen zoriontsu egiten. Gehiegizko pisua zuen, eta egoera fisiko kaskarra. Egun batean, honela esan zion bere buruari: "Hobeto egin dezakezu. Egin, besterik gabe. Irten oinez ibiltzera." Eta horixe egin zuen.

Izugarri gozitzen zuen paseoan, eta gehiago egin nahi izan zuen. Distantzia luzeak korrika egiten hasi zen. Lasterketa motzak egiten hasi zen. Gimnasioan ere hasi zen, eta, pisua altxatzen hasi zenean, kirol hori beretzat ezin hobea zela jabetu zen.

Orduan, Europan eta Amerikan lehiatzen hasi zen, eta ikono bihurtu zen.

- Atsegin dut indartsua izatea -esaten zuen.

Pisua altxatzea hain gustuko zuenez, Rio de Janeiroko Joko Olinpikoetara joateko entrenatzen hasi zen.

Guztiok gustuko dugun kirol bat izan behar dugula esaten du, eta kirol hori egiten saiatu behar dugula.

- Ez dio axola zenbat urte dituzun edo zer erlijio edo jatorri etniko duzun. Kirola ona da pertsona guztiontzat. Kirolak bakea sortzen du, eta nazioak batzen ditu. Desafioak zein diren axola gabe, ez urrunduz inoiz zure ametsetatik. Zenbat eta gehiago saiatu, orduan eta hurbilago egongo zara zure helburuetatik.

5. Duela urte asko, Alexandriako hiri zaharrean, liburutegi handi bat zegoen.

Munduko liburutegirik handiena zen, baina barruan ez zeuden liburak edo papera. Jendeak papiroetan idazten zuen (landare batetik egindako orriak ziren), eta bildu egiten zituzten gordetzeko, gaur egungo liburuen orde. Liburutegi zahar horretan milaka pergamino (animalien azalarekin egindakoak) eta papiro zeuden, eskribek eskuz idatzitakoak eta apaletan kontu handiz gordeta.

GURE PROTA eta haren aita Alexandriako liburutegian esertzen ziren, pergaminoak aztertzen. Gai gustukoenak filosofia, matematika eta zientziak ziren.

GURE PROTAK ekuazioak ebazten zituen, eta teoria geometrikoak eta aritmetikoak proposatzen zituen. Izugarri gustatzen zitzaion ikastea, eta laster hasi zen bere liburak idazten (pergaminoak idazten, zehazki). Tresna bat asmatu zuen, "astrolabio" deitu zion; edozein unetan Eguzkiaren, Ilargiaren eta izarren kokapena kalkulatzeko balio zuen, eta nabigazioan erabili zen mende askotan.

Astronomiako eskolak ematen zituen, eta pertsona jakintsu asko joaten ziren haren eskoletara, oso interesgarriak eta ospetsuak zirelako. Ez zituen jantzi tradizionalak jantzen, tunika batekin jantzita ematen zituen eskolak. Zoritxarrez, Alexandriako liburutegia erre zenean, haren lan

guztiak galdu ziren. Hala ere, haren ikasleek haren bizitzari eta ideia bikainei buruz idatzi zuten, eta horri esker ezagutzen dugu gaur egun haren lana.

6. GURE PROTAK beldur zion urari. Udako goiz batean, ahizparekin eta lehengusuekin jolasean zebilen igerilekuan. Bat-batean, besteak igerilekuaren ertzean jarri ziren, eta, eskuetatik helduta, uretara jauzi egiteko prestatu ziren.

Bere ama leihora irten zen, GURE PROTA ongi zegoela ziurtatzeko. Atzera egingo zuela espero zuen, baina besteekin batera aurrera egin zuela ikusi zuen, harrituta.

“Bat, bi eta hiru... plasta!” Guztiek elkarrekin egin zuten jauzi, oihu eta barre artean.

Une horretatik aurrera, uraz maitemindu zen. Klub nautiko batean eman zuen izena, eta munduan zehar nabigatzea erabaki zuen, etenik gabe. Bere itsasontzia arrosa distiratsuz margotu zuen.

Haragi-pastelak, patatak, babarrun-latak, ehun eta berrogeita hamar botila esne eta ur asko hartu zituen, eta itsasoratu egin zen. 16 urte inguru zituen.

Itsasoak zeharkatu zituen, etxe-orratzak bezain altuak ziren olatuei aurre egin zien, eta egunsenti ederrenak, balea urdinak eta izar uxoak ikusi zituen bere itsasontzitik.

Zazpi hilabete igaro ondoren, etxera itzuli zen. Milaka pertsona joan zitzaizkion ongietorria egitera, eta alfonbra distiratsu bat ere jarri zuten, itsasontziaren kolore berekoa.

7. GURE PROTAREN familia oso pobrea zen, eta zailtasun handiak zituen hilabete bukaerara iristeko. Bere gurasoen eta anai-arreben bizitzak hobetzen lagundu nahi zuenez, boxeoan aritzea pentsatu zuen. Egun batean, boxeo-entrenatzaile batengana hurbildu zen.

- Nire entrenatzailea izango zinateke? -galdetu zion.
- Ezinezkoa da. Ez zara nahiko altua. -Hala ere, entrenatzaileak lana amaitu zuenean, atean zain zegoela ikusi zuen.
- Entrenatu egin nahi dut. Jar iezadazu ring bat -esan zion.

Entrenatzaileak, gogo handirik gabe, baiezkoa esan zion, eta gogor entrenatzen hasi zen. Ondoren, txapelketetan parte hartzen hasi zen, eta borrokaldi asko irabazi zituen. Baina ez zien ezer esan gurasoei, ez baitzuen haien larritzerik nahi. Baina aitak egunkarian hari buruzko artikulu bat irakurri zuen egun batean.

Lehen Hezkuntzako bigarren zikloa

2019-2020 ikasturtea

- Zu zara? -galdetu zion, arduratuta.
- Bai -erantzun zion harro.
- Eta min hartzen baduzu? -galdetu zion amak-. Ez daukagu sendagilea ordaintzeko dirurik.
- Gogor lan egingo dut, eta ahal beste aurreztuko dut. Ez arduratu.

Ostatuetan lo egiten zuen, barazkiak arrozarekin jaten zituen, ez baitzuen haragia jateko dirurik, eta ez zuen gosaltzen, bazkaltzeko eta afaltzeko soilik iristen baitzitzaion; hainbat txapelketa irabazi zituen.

Gurasoek telebistan ikusten zituzten borrokaldiak. Dominak bata bestearen atzetik irabazten zituen, baita Olinpiar Jokoetan ere! Bere komunitate osoa harro zegoen, eta bere familiari lagundu ahal izan zion, ametsa betez.

8. Duela zenbait urte, pertsona batzuk desberdin tratatzen ziren, azalaren kolorea zela eta. Izan ere, legez kanpokoak zen pertsona beltzek eta zuriek denbora elkarrekin igarotzea, maitemintzea eta seme-alabak izatea elkarrekin.

Sistema anker hari apartheid esaten zitzaion.

Mundu horretan jaio zen GURE PROTA. Abestea atsegin zuen. Igandero, elizara joaten zen bere amarekin. Abesbatzarekin abestu nahi zuen, eta, ahal zuen guztietan, elizaren atzeko aldera joaten zen entseguetara.

Handitu zenean, ehun abesti baino gehiago grabatu zituen The Skylarks ("Hegatxabalak") taldearekin.

Bere kantuetan bere herrialdeko bizimoduari buruz hitz egiten zuen, zoriontsu egiten zuenari buruz edo tristatzen edo haserretzen zuenari buruz. Dantza egiteari buruz eta apartheidari buruz abesten zuen.

Jarraitzaile ugari zituen taldeak, eta Pata Pata izeneko abesti batek arrakasta izugarria izan zuen. Hala ere, gobernuak ez zuen atsegin abestietan zabalitzen zituen apartheidaren kontrako mezuak, eta haren ahotsa isilarazi nahi izan zuten. Herrialdetik irten zenean bira bat egitera, pasaportea kendu zioten, eta ez zioten itzultzen utzi.

Mundu osoan zehar bidaiatu zuen, eta bere herrialdeko eta askatasunaren eta justiziaren aldeko harrotasun-sinbolo bihurtu zen.

Hogeita hamabi urte geroago, etxera itzultzeko baimena eman zioten. Handik gutxira, apartheidak betiko eraitsi zuten.

9. Bazen behin herrialde bat non pianoak debekatuta zeuden. Ezinezkoa zen denda batean piano bat lortzea, eta kontzertuetan ere ez zuten pianorik jotzen. Ez zegoen pianorik inon.

Egun batean, gizon batek ideia bikain bat izan zuen: beharrezko pieza guztiak erosi zituen, eta piano bat egin zuen. Hala ere, ez zuen beretzat egin, bere umearentzat baizik, GURE PROTarentzat.

GURE PROTari asko gustatzen zitzaion pianoa jotzea, musika irakasten aritu zen, eta eskolak eman zizkien abeslariari bere hiriko Operaren Antzokian. Zoriontsua zen, eta bizitza osoan irakasle eta piano-jole izango zela uste zuen.

Gau batean, Figaroren Ezkontzak izeneko opera eder baten azken entseguaren ondoren, orkestra-zuzendariak esan zion:

- Bihar orkestra zuzenduko duzu.
- Eskerrik asko -erantzun zion, oihuka. Beldur handia zuen!

Biharamunean, orkestrari dei egin zion, beste entsegu bat egiteko. Oholtzara igo zenean, zenbait musikari barrezka hasi ziren, txikia eta gaztea zelako, 20 urte besterik ez baitzituen. Baina ez zen batere larritu. Ez zuen irribarre egin. Makila altxatu, eta zain gelditu zen. Hamar minutu geroago, orkestra haren agindupean ari zen, errespetu osoz.

- Nire bizitza guztiz aldatu zen -esan zuen aurrerago.

Gaur egun, orkestra-zuzendari ezagunenetakoa bat da munduan.

3. eranskina

4. jarduera - Bizitzaren lasterketa

1. fitxa: FITXAK PROFILEKIN, fitxa bat jokalari bakoitzarentzat.

1. EMAKUMEA, ESPAINIARRA, 55 URTETIK GORAKOA, ALARGUNA, 3 SEME-ALABA DITU BERE KARGURA, GARBIKETA-LANETAN ARITZEN DA NOIZEAN BEHIN, ZAILTASUN EKONOMIKOAK DITU HILABETE BUKAERARA IRISTEKO.
2. EMAKUMEA, 18 URTE, ESPAINIARRA, BOLIVIATIK IRITSITAKO MIGRATZAIILEEN ALABA, BATXILERGOKO TITULUA DU, SOLDADURA IKASTEN ARI DA ETA ORDUKA LAN EGITEN DU TABERNA BATEAN.
3. EMAKUMEA, 35 URTE, KOLONBIARRA, FARMAZIAN LIZENTZIADUNA JATORRIZKO HERRIALDEAN, ORDUKA LAN EGITEN DU, GAUEZ ADINEKO PERTSONAK ZAITZEN. ANAIA-ARREBEKIN ETA 10 URTEKO ALABA BATEKIN BIZI DA.
4. EMAKUMEA, 32 URTE, ESPAINIARRA, EUSKALDUNA, MULETAK BEHAR DITU IBILTZEKO, ALBAITARI-LAGUNTZAILE MODUAN EGITEN DU LAN. BIKOTEKIDEAREKIN BIZI DA.
5. GIZONEZKOA, 46 URTE, ESPAINIARRA, MEKANIKAKO LH DU, LANGABEZIAN DAGO DUELA HIRU URTETIK, BANATUTA DAGO ETA ALABA BAT DU BERE KARGURA. PENSIO BATEAN BIZI DA.
6. GIZONEZKOA, 22 URTE, SENEGALDARRA, BEHIN-BEHINEKO LANA DU ARRANTZALE GISA, KONTRATURIK GABE, EZ DU LAN- ETA EGOITZA-BAIMENIK, BAKARRIK BIZI DA, KALEAN, ETA BATZUETAN OSTATUETAN.
7. GIZONEZKOA, 27 URTE, ESPAINIARRA, GRADUA DU BIOLOGIAN, EZKONGABEA DA ETA EZ DU SEME-ALABARIK, KARTZELAN EGON ZEN HIRU URTEZ, GURASOEKIN BIZI DA.

4. jarduera - Bizitzaren lasterketa

2. fitxa: JOLASAREN JARRAIBIDE-ORRIA.

- Egin bi urrats aurrera 25 urte baino gutxiago dituzuenok.
- Egin bi urrats aurrera aitortutako unibertsitate-ikasketak amaituta dituzuenok.
- Egin urrats bat atzera zuen kargura seme-alabaren bat duzuenok.
- Egin bi urrats atzera seme-alabak zuen kargura dituzuen gurasobakarrok.
- Egin urrats bat aurrera nazionalitate espainiarra duzuenok.
- Egin urrats bat atzera 45 urte baino gehiago dituzuenok.
- Egin urrats bat atzera gaztelania ezagutzen ez duzuenok.
- Egin urrats bat atzera arazo legalak izan dituzuenok.
- Egin urrats bat aurrera batxilergoko edo LHko titulazio bat duzuenok.
- Egin urrats bat atzera etxebizitza egonkorrik ez duzuenok.
- Egin urrats bat atzera langabezian zaudetenok.
- Egin urrats bat aurrera Espainian jaio zaretenok.
- Egin urrats bat aurrera agiriak legearen arabera dituzuenok.
- Egin urrats bat atzera enplegu ez-egonkorra duzuenok.
- Egin urrats bat aurrera agiriak legearen arabera dituzuenok.
- Egin urrats bat aurrera laguntzeko sare pertsonala duzuenok.
- Egin urrats bat aurrera euskaldunak zaretenok.
- Egin bi urrats atzera osasun-arazoren bat duzuen pertsonok.

